

NHÀ QUỐC HỘI, BUDAPEST, HUNG GIA LỢI

Chúng tôi ở Budapest được 5 hôm. Những nơi nổi tiếng thành phố du thuyền đã đưa đi xem qua loa miễn phí với thời gian hạn chế, mỗi nơi ½ tiếng, 1 giờ “như cời ngựa xem hoa.” Ai muốn biết chi tiết thì đi tour riêng và trả thêm tiền như tour viếng thăm Nhà Quốc Hội 80 mỹ kim, viện Bảo Tàng Lịch Sử 90 mỹ kim kể cả ăn trưa, xem trình diễn văn nghệ 50 mỹ kim... Hôm ấy trời thật đẹp, khí hậu mùa xuân có khác, gió xuân nhẹ, trời trong, nắng ấm dịu dàng chan hoà khắp mọi nơi. Công viên hoa các loại đang nở rộ muôn màu rực rỡ, có loại mùi hương thơm ngào ngạt.... Một số du khách nghiên cứu bản đồ thành phố từ trước, đi xe tự túc, một số theo tour để được nghe thuyết minh. Chị bạn cùng phòng và tôi đi theo tour xem nhà thờ cổ St Stephen.

Nhà Thờ St Stephen - St Stephen Basilica

St Stephen Basilica nằm ở đường Istvan, Ter District V. gần đại lộ Andrassy, trung tâm thành phố rất lớn và đẹp. Tôi nghe có người bảo chứa được 12.000 người nhưng bách khoa toàn thư cho biết chỉ chứa 8500 người. Nhà thờ khởi công xây cất năm 1851, hoàn thành 1906. Có 3 kiến trúc sư vẽ đồ án, và hơn 50 năm mới hoàn thành thánh đường to nhất nước. Được biết có 1 kiến trúc sư qua đời trước khi khánh thành thánh đường. Hai tháp chuông nhà thờ thật cao, ngang với mái vòm nhà Quốc Hội. Chuông ở lầu chuông bên trái nặng 9 tấn, lớn nhất trong các chuông nhà thờ Hung Gia Lợi. Các cột trong nhà thờ bằng đá hoa cương màu hồng rất đẹp. Trần nhà, nóc vòm, tường trang trí những hình ảnh hay các bức tượng tôn giáo chạm khắc mỹ thuật. Một số du khách đi ngang tượng thánh quỳ xuống kính cẩn làm lễ. Xem nhà thờ không mất tiền nhưng muốn lên sân thượng để nhìn toàn thể cảnh trí hùng vĩ, lâu đài dinh thự xinh đẹp của Budapest thì phải mua vé, người lớn \$7, trẻ con \$5.

Phía ngoài nhà thờ bị hư hại một phần vào đệ nhị thế chiến nhưng bên trong còn nguyên vẹn. Anh Mike hướng dẫn viên bảo đó là phép lạ, Thiên Chúa che chở nơi thờ phượng đức Chúa Trời. Mái vòm nhà thờ bị sụp đổ vào 1968 phải sửa sang lại, tốn kém nhiều. Đến 2003 nhà thờ tân trang phía ngoài kiểu cách giống như nhà thờ St Paul ở Luân Đôn nước Anh. Lúc chúng tôi đến công nhân còn đang sơn phết làm đẹp ở một góc thánh đường. Nhà thờ có thư viện, nơi bán thức ăn và nước giải khát nhưng mắc và không ngon bằng ngoài phố. Phòng vệ sinh tầng dưới cùng, rộng rãi chưa từng thấy. Như thế mới đủ chỗ cho cả ngàn người dùng vào ngày lễ lớn. Tôi không biết nếu đi bộ giáp vòng nhà thờ mất bao lâu nhưng thấy sân thánh đường cũng quá rộng rãi. Chị bạn tôi, người sáng nào cũng đi bộ 2,3 dặm theo các đường nhỏ trong xóm trước khi đi làm, thấy sân nhà thờ rộng rãi phẳng phiu khen ngợi suýt xoa mãi. Tượng vua Stephen to như người thật đứng trên bệ cao trong khuôn viên nhà thờ. Vua Stephen là vị vua đầu tiên của Hung gia Lợi, nhà thờ mang tên vua vốn là tín đồ Công Giáo.

Luân Đôn nước Anh. Lúc chúng tôi đến công nhân còn đang sơn phết làm đẹp ở một góc thánh đường. Nhà thờ có thư viện, nơi bán thức ăn và nước giải khát nhưng mắc và không ngon bằng ngoài phố. Phòng vệ sinh tầng dưới cùng, rộng rãi chưa từng thấy. Như thế mới đủ chỗ cho cả ngàn người dùng vào ngày lễ lớn. Tôi không biết nếu đi bộ giáp vòng nhà thờ mất bao lâu nhưng thấy sân thánh đường cũng quá rộng rãi. Chị bạn tôi, người sáng nào cũng đi bộ 2,3 dặm theo các đường nhỏ trong xóm trước khi đi làm, thấy sân nhà thờ rộng rãi phẳng phiu khen ngợi suýt xoa mãi. Tượng vua Stephen to như người thật đứng trên bệ cao trong khuôn viên nhà thờ. Vua Stephen là vị vua đầu tiên của Hung gia Lợi, nhà thờ mang tên vua vốn là tín đồ Công Giáo.

TÒA NHÀ QUỐC HỘI.

Toà Nhà Quốc Hội là điểm nóng du lịch, ai đến Hung Gia Lợi cũng xem cho biết. Kiến trúc này thật tráng lệ, trên 100 tuổi nhưng hãy còn xinh đẹp vững chắc, nằm trên bờ sông Danube, soi bóng trên con sông xanh thơ mộng hiền hoà, không sóng gió giống như một giải lụa. trải dài. Từ du thuyền đi bộ đến toà nhà Quốc Hội mất khoảng 10-15 phút

Hôm ấy mực nước rút xuống thấp, trên đường lộ sạch sẽ dành cho người đi bộ và các bậc thang đá bờ sông có nhiều người thành thoi đi lại hay trò chuyện. Đến gần Toà Nhà Quốc Hội chúng tôi thấy rất nhiều đôi giày bằng sắt xinh xắn gắn chặt trên nền đá ở bờ sông. Đủ kiểu, lớn nhỏ, đàn ông, đàn bà, trẻ con. Theo Bách Khoa Toàn Thư, có 60

đôi tất cả. Họ đặt ở bờ sông để tưởng nhớ những người Do Thái bị Đức Quốc Xã giết chết vào thời đệ II thế chiến. Dòng nước, theo lời người thuyết minh, cuốn người trôi đi, di tích là những đôi giày còn lưu lại bờ sông. Những đôi giày to bé, rộng hẹp, xinh xắn như giày gót cao của thiếu nữ, giày to rộng của đàn ông hay những đôi giày bé nhỏ dễ thương của em bé. v.. v. Các đồ vật vô tri này làm cho du khách xúc động, băng khuâng thương cảm, nghĩ đến số kiếp mong manh con người vào thời kỳ chiến tranh khói lửa. Người Do Thái ở Hung bị Đức giết chết trong đệ II thế chiến đã lên đến 20.000 người và khoảng 500.000 bị đưa trại tập trung nhưng chưa đến nơi chúng đã sát hại. Tuy bị giết chóc thảm thương, trốn chạy kinh hoàng nhưng ngày nay người Do Thái cư ngụ Hung Gia Lợi nhiều hơn các quốc gia khác ở Đông Âu. Nhiều người trong số ấy là học giả, khoa học gia, luật sư hay thành công trong lãnh vực thương mại

Nhà Quốc Hội xây theo kiểu cách Gothic vào năm 1885, hoàn thành 1902, lớn thứ nhì Âu Châu, lớn nhất Hung Gia Lợi. Toà nhà có bề dài 268 mét, ngang 18 mét, vòm nhà cao 69 mét, 691 phòng, tốn 40 triệu viên gạch, trên ½ triệu viên đá quý và 40 ký vàng, 13 thang máy, 29 cầu thang đi chân, 27 cửa ra vào, 200 văn phòng.. Có 242 tượng điêu khắc trên tường, cầu kỳ tinh xảo. (Theo Wikipedia)

Nhà Quốc Hội mặt tiền quay ra sông nhưng phía mặt sau rất đẹp, có lính cầm súng đứng gác ở cửa ra vào chính. Khách ra vào bằng cửa sau và cửa hông. Sân sau quốc hội mê mông, được trồng các thảm hoa rực rỡ màu sắc. Nhiều tượng đồng vua, quan, tướng lãnh Hung oai nghi đứng trên bệ đá cao. Có tượng người chiến sĩ khoác áo mưa đặt trên thảm cỏ bên hông nhà Quốc hội. Anh Mike bảo có 20.000 sinh viên biểu tình, phản đối sự độc tài ở sân quốc hội thời kỳ Xô viết cai trị. Tour thăm viếng bên trong nhà Quốc Hội dài 50 phút, phải mua vé. Đi nhiều người nên lấy hẹn trước. Toà quốc hội mở cửa cho khách thăm viếng từ 8 giờ sáng đến 6 giờ chiều. Ngày thứ 7, chủ nhật mở cửa từ 8 giờ sáng đến 4 giờ chiều. Sau khi thăm viếng một số phòng trong toà nhà, nghe thuyết minh qua máy bằng các thứ tiếng Anh Pháp Đức Ý Nhật Tây Ban Nha Hoà Lan v. v... du khách được mời dùng trà hay cà phê, bánh ngọt giải lao trước khi ra về. Nên chọn loại băng nghe thích hợp, nếu chọn nhầm thì đổi lại cho đúng. Bạn tôi bấm máy ảnh liên tiếp thật nhanh như nhà nhiếp ảnh chuyên nghiệp để còn theo kịp đoàn, hình ảnh nào không vừa ý về tàu xóa bỏ sau.

Buổi chiều chúng tôi không đi theo tour, ở lại lên bờ đi bộ gần cầu Chain Bridge, ngồi tựa bồn hoa màu sắc rực rỡ ngắm người qua lại, chụp ảnh phổ phượng các toà nhà trắng lộng lẫy chung quanh xong đi dần về phía Sofitel Hotel. Khách sạn này từ bên kia bờ sông hay ở xa xa cũng thấy bảng hiệu thật lớn nhô lên cao khỏi nóc nhà. Khách sạn thuộc loại sang, có phòng khiêu vũ chứa 400 người, phòng thể dục, phòng thẩm mỹ, hồ bơi đủ cả. Nhà đánh bạc lớn riêng rẽ phía sau nhưng cũng thuộc hệ thống Sofitel. Chi bạn tôi vào casino thử vận may rủi. Chị trúng được \$60 nhưng không tiêu dùng, đem đến phòng tiếp tân tặng cho quỹ cứu trợ Haiti. Lúc ấy Haiti bị bão, một số dân chúng không nhà cửa bị đói lạnh, khắp thế giới đang quỳên tiến cứu trợ.

Chúng tôi đi đến các tiệm bán hàng hóa xinh xắn bày biện mỹ thuật nằm đối diện Casino. Vào tiệm nhìn cô bán hàng duyên dáng và cách họ trình bày sáng sửa vui mắt. Chi em tôi không mua gì cả. Chẳng lẽ chờ củi về rừng. Những hàng hóa nhập cảng từ Pháp, Ý..., ở Mỹ cũng có. Hết dãy tiệm theo con đường nhỏ băng qua sân cỏ rộng thấy khu tiệm bình dân, đường phố nhỏ. Cuối sân cỏ là vệ đường rộng rãi. Nơi đây người ta bày hàng hóa trên những sạp giống đường Lê Lợi Saigon bày sạp bán sách, báo cũ, tối đến phải dẹp. Họ bán linh tinh đồ lưu niệm, đồ thủ công, tranh cảnh, khăn quàng, búp bê những xâu đưng chìa khóa rất đẹp có hình cây cầu, nhà thờ, quốc hội thật xinh và giá phải chăng. Chi em chúng tôi mua ít nhiều để làm quà cho bạn bè. Các món ấy nhẹ nhàng, đặc biệt chỉ bán ở Budapest.

Buổi tối sau khi dùng cơm phần lớn du khách lên xe bus đi xem các nghệ sĩ Hung Gia Lợi trình diễn ca nhạc. Xe qua cầu về hướng Pest chạy khoảng 5 phút xong tất cả xuống xe đi bộ. Con đường trải đá sỏi - pebble stone xinh xinh và hơi gồ ghề có đông đảo người qua lại trên lòng đường nên xe không được vào. Ban đêm

đường Hung Gia Lợi xem chừng náo nhiệt, nhộn nhịp hơn. Phòng trà, tiệm ăn, cửa hiệu đèn đóm sáng trưng. Chúng tôi đi theo người hướng dẫn qua mấy dãy phố đến biết thự xinh xắn có hàng rào chung quanh. Trông bên ngoài yên tĩnh nhưng phía bên trong thật náo nhiệt. Trên những bàn nhỏ trải khăn trắng, ánh sáng các ngọn nến toả ra lung linh, mờ ảo. Ly tách, nước, rượu, bánh ngọt, thức ăn ê hề v. v... Khách bên trong rào ăn mặc xinh đẹp theo kiểu dạ hội, trò chuyện vui vẻ trong khoảng sân rộng. Hóa ra họ có đám cưới.

Chúng tôi đi qua đám cưới, vào hành lang nhỏ đến phòng trình diễn âm nhạc. Phòng nhỏ nhưng ấm cúng, màn nhung, khoảng trên dưới 50 khán thính giả. Trên mỗi ghế có sẵn bản chương trình. Buổi văn nghệ khai mạc đúng giờ. Khách im phăng phắc thường thức lời ca, tiếng nhạc rất nghiêm túc. Tới giờ giải lao có người mời trà, nước trái cây và bánh ngọt. Người hướng dẫn chương trình giới thiệu CD các bản nhạc, bài hát vừa trình bày. Một số người sắp hàng mua CD giống như ở Hoa kỳ các ca nhạc sĩ bán CD sau giờ trình diễn. Ca sĩ ký tên vào đĩa nhạc nếu có người yêu cầu. Sau chúng tôi sẽ có đoàn người khác đến thưởng thức văn nghệ...

Trên đường về du thuyền chúng tôi thấy người đi lại ngoài đường hãy còn đông đúc. Đến tàu một số du khách về phòng riêng nghỉ ngơi, một số đến phòng sinh hoạt nghe nhạc, uống cà phê hay ngồi một góc chuyện trò với nhau....

NGOẠI Ô BUDAPEST

Hôm nay là ngày cuối cùng chúng tôi ở Budapest. Ai muốn thăm viếng ngoại ô Hung gia Lợi thì đi tour Kalocsa. Phải ghi tên từ hôm trước. Tour gồm thăm viếng nhà thờ, nhà bảo tàng Paprika, thị trấn Kalocsa bé nhỏ. Ngoài ra mọi người còn được đi Bakodpuszta xem các kỳ mã biểu diễn nghệ thuật cưỡi ngựa thật tài tình theo lời hướng dẫn viên. Giá vé cho tour này là 80 mỹ kim.

Kalocsa cách Budapest 88 dặm về phía Nam, cách sông Danube 6 dặm nơi này đất đai phì nhiêu, là vùng trồng lúa quan trọng ở Hung. Xe chạy trên con đường trải nhựa có 2 chiều, đi qua những cánh đồng cỏ và những vườn rau xanh mướt bạt ngàn. Có nơi hoa vàng mênh mông rất đẹp. Thỉnh thoảng có đàn bò ăn cỏ ngoài đồng. Không thấy con ngựa nào. Dọc theo đường xe chạy là những ngôi nhà mái đỏ, tường vôi trắng nhỏ nhỏ nằm rải rác. Vào thị trấn đường xá sạch sẽ, lề đường khá rộng trồng cây to cho bóng mát, có nhà bưu điện nhỏ, viện bảo tàng trưng bày các dụng cụ nhà nông xưa, các loại trái phơi khô và các hương liệu. Có loại nông sản mùi cay như ớt bột. Vào nhà chị bạn tôi hít hơi liên tục..

Chúng tôi xem xong trở ra sân nhìn chung quanh, chờ cả đoàn đến đông đủ lên xe tiếp tục thăm viếng nhà thờ địa phương. Nhà thờ lớn lắm, trang trí các tượng ảnh tôn giáo, các bức tranh trên 100 tuổi, có cây đàn ống (organ) gồm 161 ống kim khí. Tiếng đàn vang rền thật to trong ngày lễ, theo lời anh Mike, hướng dẫn viên. Nhà thờ Kalocsa là kiến trúc rộng lớn nhất trong thị xã. Đến nơi chúng tôi thấy nữ tu dẫn đoàn học sinh cỡ lớp

3, lớp 4 mặc đồng phục đi về phía công viên. Sân trước nhà thờ rất rộng, có bồn hoa đang nở rộ, màu sắc rất đẹp. Gần nhà thờ là các dãy phố trật giống như các dãy phố trật tỉnh nhỏ Việt Nam thời xưa. Hướng dẫn viên bảo thời Xô viết cai trị, các nữ tu không được mặc áo nhà dòng đi dạy. Họ phải mặc thường phục như các giáo viên khác ngoài đời. Đất đai nhà thờ phân phát cho người canh tác làm chủ lúc đầu nhưng ít lâu những nông dân phải vào hợp tác xã, không được tự hữu nữa. Đất đai kể trên đều trả lại cho nhà chung khi Hung Gia Lợi lấy lại chủ quyền. Các học sinh chúng tôi vừa thấy là học sinh trường công giáo. Chương trình giáo dục của họ các môn chính giống các trường công lập.. Thuở xưa, nhà thờ Kalocsa là một trong 4 nhà thờ lớn ở Hung, có chủng viện đào tạo tu sĩ....

Chúng tôi lên xe đi Bakospuszta xem các kỹ sĩ biểu diễn kỹ thuật điều khiển những con ngựa quý. Nơi này cách thị trấn Budapest 2 tiếng. Khi chúng tôi đến trong bãi đậu đã có nhiều xe của các đoàn du lịch khác. Xe đi qua khoảng đất rộng nuôi bò, lừa, heo, nhưng không thấy con ngựa nào cả. Khán đài giống như khán đài sân banh ở tỉnh nhỏ, dài rộng có mái lợp rơm, chứa cả trăm người. Các bà tiếp viên đội nón cao bồi bưng khay nước trái cây và rượu nho mời khách giải lao. Sau đó mọi người đến quầy thức ăn ở gần đây lấy bánh mì, thịt nướng, rau trộn, nước uống, rượu nho hay nước trái cây địa phương và trở lại chỗ ngồi cũ vừa ăn vừa xem trình diễn. Sân trước khán đài rộng rãi có vòng rào bao quanh. Một dãy nhà có mái che xa xa trong vòng rào,

phải chăng chuồng ngựa ở đây? Mọi người đang rỉ rào chuyện trò bỗng im phăng phắc. Cổng mở từ phía dãy nhà, 6 con bò mộng mập mạp, sừng cong vút, đi vòng quanh khán đài trình diễn ngoạn mục. Kế đến 4 chiếc xe ngựa do 8 ngựa kéo từ từ đến sau. Tất cả đi một vòng trên sân cỏ, theo sau là 8 kỹ mã khỏe mạnh, tự tin, cỡi 8 con ngựa cao lớn, lông trắng mượt rất đẹp. Các kỹ sĩ mặc áo trắng, tay áo rộng phồng lên theo gió, đội mũ cao bồi. Lúc đầu họ đi chậm chậm sau phi nước đại. Đứng thẳng người trên lưng ngựa tay họ vung những chiếc roi ngựa dài lên không trung thành những tiếng rít vun vút nghe rợn người. Đoàn người ngựa chạy như bay vòng quanh khán đài vài vòng xong họ cho ngựa đi chậm lại và, bắt chúng nằm nghiêng, ngồi, v.. v. Chúng ngoan ngoãn vâng lời như biết tiếng người.

Một đoàn 8 chiếc xe ngựa đi hàng đôi chạy ngang khán đài, Mỗi xe có 4, hay 2 ngựa kéo. Mới đầu họ cho ngựa đi chậm và tăng tốc độ dần dần. Xe ngựa vừa chạy vừa tránh các vật chướng ngại vật đặt ở sân cỏ. Tiếng vỗ tay hoan nghênh vang dội từng cơn. Khi biểu diễn xong họ mời du khách lên xe để đưa đi xem nơi trồng ngũ cốc, nuôi cừu, bò, ngựa... Muốn cho xe đi nhanh hay chậm thì nói với người đánh xe. Mấy chị em tôi ngồi trên xe, không ai đòi hỏi tăng tốc độ trong khi vài xe khác chạy thật nhanh như chạy đua.

Đã xế chiều chúng tôi quay trở lại thành phố vì tàu sẽ rời bến tối nay.

Mọi người đều hài lòng với cuộc du ngoạn. Cuộc sống đơn giản ở ngoại ô, mái nhà lợp tranh, cừu bò gia súc, nhà bưu điện, viện bảo tàng nhỏ bé gợi chúng tôi nhớ lại cuộc sống phảng phất, thanh bình tỉnh nhỏ miền Nam Việt Nam. Màn Horse show mới lạ chúng tôi mới được thấy lần đầu nên mọi người đều thích thú. Các kỹ mã thật tài tình, điều luyện trong việc điều khiển, dạy dỗ các ngựa. đẹp, quý hiếm

SÔNG DANUBE VỀ ĐÊM.

Tàu kéo neo rời bến khi thành phố lên đèn. Đứng trên boong tàu gió nhẹ hiu hiu, chúng tôi nhìn lên bờ rực rỡ ánh sáng muôn màu từ các dinh thự, phố phường. Nóc nhà, gác chuông hiện rõ trên nền trời xanh không bóng mây. Cầu xích Chain bridge đèn chằng sáng choang từ đầu đến cuối đẹp quá đẹp. Tượng 2 con sư tử ở mỗi đầu cầu hiện lên rất rõ dưới hàng trăm bóng đèn sáng choang, rực rỡ như ngày hội hoa đăng. Ánh đèn hai bên bờ sông Danube trải dài đến cả cây số nhìn thật sướng con mắt...

Chúng tôi trở xuống phòng sinh hoạt thấy mọi người đang say mê thưởng thức bản luân vũ điệu "Dòng Sông Xanh" do các nghệ sĩ trên du thuyền trình diễn. Ngồi cạnh chúng tôi là hai vợ chồng người Pháp. Người chồng tóc bạc trắng. Ông bảo 4 năm nay từ khi hưu trí năm nào vào mùa Xuân ông bà cũng đến Budapest kỷ niệm ngày cưới. Ông cho rằng người Budapest cởi mở, thân thiện, thành phố sạch sẽ, ăn uống sinh hoạt gần giống ở Paris nhưng rẻ hơn.. Riêng tôi khâm phục các công trình kiến trúc, sự sạch sẽ, sức sống mãnh liệt của đất nước nhỏ bé này. Budapest có 2 triệu dân, bằng 1/5 dân số thành phố Saigon lại xây được bao đền đài, dinh thự nguy nga lộng lẫy, gìn giữ được các nơi thờ phượng tôn nghiêm dù họ cũng bị ngoại bang thống trị và chiến tranh tàn phá.

Bên ngoài tàu rẽ nước êm ru đi về hướng Croatia.

Ngọc Hạnh